

BOSNA I HERCEGOVINA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

SUD BOSNE I HERCEGOVINE
СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Predmet br.: S1 1 K 003336 11 Krž 3

Datum: donošenja 21.06.2012. godine
pismenog otpravka 01.08.2012. godine

Pred Apelacionim vijećem u sastavu: sudija Redžib Begić, predsjednik vijeća
sudija Tihomir Lukes, član
sudija Senadin Begtašević, član

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
VELIBORA BOGDANOVIĆA

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Remzija Smailagić

Branilac optuženog:

Nada Dalipagić

SADRŽAJ

PRESUDA	4
OBRAZLOŽENJE	4
I. TOK POSTUPKA	4
A. PRVOSTEPENA PRESUDA.....	4
B. ŽALBE I ODGOVORI	5
II. OPŠTA PITANJA	6
III. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 297. ZKP BiH: BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA.....	7
A. STANDARDI ZA ODLUČIVANJE PO ŽALBI	7
B. ŽALBA ODBRANE OPTUŽENOG.....	8
1. Podosnov prvi: Član 297. stav 1. tačka d) ZKP BiH - Odbrana smatra da je povrijeđeno pravo na odbranu	8
2. Podosnov drugi: Član 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH - Odbrana smatra da je izreka presude nerazumljiva, pritvrječna sama sebi i razlozima presude i da ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama	10
3. Podosnov treći: Član 297. stav 1. tačka i) ZKP BiH - Odbrana smatra da se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP BiH ne može zasnivati presuda	12
4. Podosnov četvrti: Član 297. stav 2. ZKP BiH - Odbrana smatra da sud prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio odredbe ZKP BiH, što je uticalo na zakonito i pravilno donošenje presude	13
IV. OSNOVI ZA ŽALBU PREMA ČLANU 299. ZKP BiH: POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE.....	15
A. STANDARDI ZA ODLUČIVANJE PO ŽALBI	15
B. ŽALBA ODBRANE OPTUŽENOG.....	16
1. Podosnov prvi: Silovanje	16
2. Podosnov drugi: Odvođenje Salke Zerema	24

V. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 298. ZKP BIH: POVREDE KRIVIČNOG ZAKONA	27
A. STANDARDI ZA ODLUČIVANJE PO ŽALBI	28
B. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG	28
VI. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI.....	30
A. STANDARDI ODLUČIVANJA U SKLADU SA ČLANOM 300. ZKP BIH	30
B. ŽALBA TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE.....	31
C. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG.....	35
VII. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU.....	36
A. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG	36

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Redžiba Begića, kao predsjednika vijeća, te sudija Tihomira Lukesa i Senadina Begtaševića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika-asistenta Neire Kožo, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Velibora Bogdanovića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e), u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, a sve u vezi sa članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući po žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine i branioca optuženog Velibora Bogdanovića, advokata Nade Dalipagić, izjavljenim protiv presude ovog Suda broj S1 1 K 003336 10 Krl od 29.08.2011. godine, nakon održane sjednice vijeća, dana 21.06.2012. godine, u prisustvu tužiteljice Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Remzije Smailagić, braniteljice optuženog, advokata Nade Dalipagić, a u odsustvu uredno obaviještenog optuženog Velibora Bogdanovića, na osnovu člana 310. stav 1. u vezi sa članom 313. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, donio je slijedeću

PRESUDU

Odbijaju se, kao neosnovane, žalbe Tužilaštva Bosne i Hercegovine i branioca optuženog Velibora Bogdanovića, i **potvrđuje** presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 003336 10 Krl od 29.08.2011. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. TOK POSTUPKA

A. PRVOSTEPENA PRESUDA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH), broj S1 1 K 003336 10 Krl od 29.08.2011. godine, optuženi Velibor Bogdanović oglašen je krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e), u vezi sa članom

180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) i članom 29. KZ BiH, te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina.

2. U skladu sa odredbama člana 188. stav 2. i 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) optuženi je oslobođen od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, tako da isti padaju na teret budžetskih sredstava Suda BiH.

3. Na osnovu odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH, svi oštećeni su sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevima upućeni na parnični postupak.

B. ŽALBE I ODGOVORI

4. Protiv navedene presude žalbu je izjavilo Tužilaštvo Bosne i Hercegovine (tužilaštvo), zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja (Apelaciono vijeće) preinači presudu u pogledu odluke o kazni i optuženom izrekne kaznu zatvora u dužem trajanju, u granicama zakonom propisane kazne za ovo krivično djelo.

5. Braniteljica optuženog Velibora Bogdanovića, advokat Nada Dalipagić, dostavila je odgovor na žalbu tužilaštva, u kojem predlaže Apelacionom vijeću da istu odbije, te da preinači prvostepenu presudu, na način da donese presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe ili da ukine presudu i održi pretres.

6. Žalbu je također izjavila i braniteljica optuženog, i to zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, povrede Krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnopravnoj sankciji i odluke o imovinskopравnom zahtjevu. Pri tome je predloženo da Apelaciono vijeće preinači prvostepenu presudu, na način da donese presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe ili da ukine presudu i održi pretres.

7. Sjednica Apelacionog vijeća, održana je dana 21.06.2012. godine, u skladu sa odredbama člana 304. ZKP BiH. Navedeni član u stavu 4. propisuje da nedolazak stranaka i branilaca koji su uredno obaviješteni ne sprječava održavanje sjednice vijeća, pa je u skladu s tom odredbom i održana sjednica, obzirom da uredno

obaviješteni optuženi Velibor Bogdanović, nije pristupio istoj.

8. Na sjednici Apelacionog vijeća, tužilaštvo i branilac optuženog su ukratko izložili žalbe i odgovore na iste, te su istakli da ostaju kod pismeno iznijetih stavova.

9. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih prigovora, u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH, Apelaciono vijeće je donijelo odluku kao u izreci, iz slijedećih razloga:

II. OPŠTA PITANJA

10. Prije obrazloženja za svaki istaknuti žalbeni prigovor, Apelaciono vijeće napominje da je obaveza žalilaca da u skladu sa odredbom iz člana 295. stav 1. tačke b) i c) ZKP BiH, u žalbi navede kako pravni osnov za pobijanje presude, tako i obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora.

11. Budući da Apelaciono vijeće na osnovu odredbe iz člana 306. ZKP BiH presudu ispituje samo u granicama žalbenih navoda, obaveza je podnosioca žalbe da žalbu sastavi tako da ista može poslužiti kao osnova za ispitivanje presude.

12. U tom smislu, podnosilac žalbe mora konkretizovati žalbene osnove iz kojih pobija presudu, precizirati koji dio presude, dokaz ili postupak suda osporava, te navesti jasno i argumentovano obrazloženje kojim će potkrijepiti istaknuti prigovor.

13. Samo paušalno označavanje žalbenih osnova, jednako kao i ukazivanje na navodne nepravilnosti u toku prvostepenog postupka bez preciziranja na koji žalbeni osnov se podnosilac žalbe poziva, nije valjana osnova za ispitivanje prvostepene presude. Zbog ovih zakonom definisanih razloga Apelaciono vijeće odbilo je kao neosnovane neobrazložene i nejasne žalbene prigovore.

III. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 297. ZKP BIH: BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

A. STANDARDI ZA ODLUČIVANJE PO ŽALBI

14. U skladu sa članom 296. ZKP BiH, presuda se može pobijati zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka definisane su članom 297. ZKP BiH.¹

15. S obzirom na težinu i značaj počinjenih povreda postupka, ZKP BiH pravi razliku između onih povreda koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoborivu pretpostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude (apsolutno bitne povrede) i povreda kod kojih se, u svakom konkretnom slučaju, ostavlja na ocjenu sudu da li je ustanovljena povreda postupka imala ili mogla imati negativan utjecaj na valjanost presude (relativno bitne povrede).

16. Apsolutno bitne povrede ZKP BiH taksativno su pobrojane u tačkama a) do k) stava 1. člana 297. ZKP BiH.

17. Ukoliko bi Apelaciono vijeće našlo da postoji neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, obavezno je da, u skladu sa odredbom iz člana 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH, ukine prvostepenu presudu, izuzev u slučajevima iz člana 314. stav 1. ZKP BiH.

18. Za razliku od apsolutnih, relativno bitne povrede nisu taksativno pobrojane u zakonu, već postoje u slučaju kada sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja

---

¹ Član 297. **Bitne povrede odredaba krivičnog postupka:** (1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji: a) ako je Sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja, b) ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti, c) ako je glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili ako je optuženom, branitelju, ili oštećenom protivno njegovom zahijevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa, d) ako je povrijeđeno pravo na odbranu, e) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu, f) ako je Sud povrijedio propise krivičnog postupka o postavljanju odobrenja nadležnog organa, g) ako je Sud donio presudu a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti, h) ako Sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe; i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda, j) ako je optužba prekoračena, k) ako je izreka presude nerazumljiva, protivriječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njima nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. (2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koji odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

presude, nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu zakona o krivičnom postupku, ali samo ukoliko je to bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

19. U odnosu na navode da je povreda načela krivičnog postupka mogla imati negativan utjecaj na donošenje zakonite i pravilne presude, nije dovoljno da podnosilac žalbe jednostavno tvrdi da se procesna povreda *hipotetički* mogla negativno odraziti na donošenje zakonite i pravilne presude, već će žalbeno vijeće zaključiti da se povreda načela krivičnog postupka desila samo ako podnosilac žalbe pokaže da je ona materijalne prirode i da se ne može zaključiti da navedena povreda nije negativno utjecala na donošenje zakonite i pravilne presude. Naime, kada žalbeno vijeće smatra da je donesena zakonita i pravilna presuda bez obzira na povredu postupka takve prirode, žalbeno vijeće će zaključiti da član 297. stav 2. ZKP BiH nije prekršen.

B. ŽALBA ODBRANE OPTUŽENOG

1. Podosnov prvi: Član 297. stav 1. tačka d) ZKP BiH - Odbrana smatra da je povrijeđeno pravo na odbranu

(a) Apelaciono vijeće nalazi da pravo na odbranu optuženog nije povrijeđeno, te je odbilo žalbene prigovore branioca kao neosnovane.

(i) Žalbeni navodi odbrane

20. Odbrana žalbom ukazuje da je sud u pobijanoj presudi pogriješio, jer je povrijedio principe prezumpcije nevinosti i *in dubio pro reo*. Naime, odbrana smatra da prezumpcija nevinosti znači da optuženi nije dužan da se brani, mada ima pravo na odbranu, odnosno nije dužan da dokazuje svoju nevinost, te da je teret dokazivanja na tužiocu. U skladu s tim, odbrana ističe da sud mora donijeti oslobađajuću presudu ne samo kada je uvjeren u

nevinost optuženog, nego i onda kada nije uvjeren ni u njegovu krivicu, ni u njegovu nevinost. Dakle, kada ima sumnju, sud, prema tvrdnjama odbrane, mora primijeniti princip *in dubio pro reo*, koji predstavlja bitan element prava na pravično suđenje.²

a. Nalazi Apelacionog vijeća

21. Apelaciono vijeće smatra da svaka povreda procesne norme na štetu optuženog ima značenje da je povrijeđeno njegovo pravo na odbranu zagarantovano kako odredbama ZKP BiH, tako i međunarodnim aktima, te je u tom smislu razmotrilo žalbene prigovore koji se odnose na primjenu principa prezumpcije nevinosti i *in dubio pro reo*, kako bi ispitalo da li je došlo do povrede prava optuženog na pravično suđenje i prava na odbranu.

22. Naime, ovo Vijeće nalazi da se prvostepeno vijeće prilikom vođenja glavnog pretresa, kao i pri ocjeni dokaza, rukovodilo principom zakonitosti i potrebom da niko nevin ne bude osuđen, te da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH.

23. S obzirom na navedeno, Apelaciono vijeće je, nasuprot žalbenim navodima odbrane, utvrdilo da su stranke imale jednak proceduralni položaj tokom suđenja, kao i jednak položaj prilikom iznošenja argumenata odbrane i optužbe. Odbrana nije bila dovedena u nepovoljan položaj u odnosu na tužilaštvo, s obzirom da je optuženom Veliboru Bogdanoviću omogućeno da se izjasni o svim činjenicama i dokazima kojima ga tužilaštvo tereti i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist. Prvostepeno vijeće je provelo postupak bez odugovlačenja i onemogućilo je svaku zloupotrebu prava koja pripadaju kako odbrani, tako i tužilaštvu.

24. U tom smislu ovo Vijeće nalazi da je u pobijanoj presudi ocijenjen svaki dokaz pojedinačno, te u međusobnoj vezi, a činjenica da prvostepeno vijeće nije ocijenilo dokaze na način koji je odgovarao odbrani ne znači da je povrijeđeno pravo na odbranu i pravo na pravično suđenje. Osim toga, ukoliko je prvostepeno vijeće našlo utvrđenim

---

² Žalba odbrane, str. 3-4.

činjenice koje idu na štetu optuženog, odnosno koje upućuju na zaključak o dokazanosti optužbe, to se samo po sebi ne može protumačiti kao različit tretman stranaka u postupku.

25. Stoga, Apelaciono vijeće zaključuje da pobijana presuda sadrži dovoljno razloga o odlučnim činjenicama i uzima u obzir sve relevantne dokaze koji su predstavljali osnov za pobijanu odluku.

26. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće konstatuje da u konkretnom slučaju nije došlo do bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, kako se to ukazuje u žalbi branioca optuženog.

2. Podosnov drugi: Član 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH - Odbrana smatra da je izreka presude nerazumljiva, pritivriječna sama sebi i razlozima presude i da ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama

(a) Apelaciono vijeće ne nalazi osnovanim žalbene prigovore odbrane koji ukazuju da je izreka prvostepene presude protivrječna razlozima presude i da u presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.

(i) Žalbeni navodi odbrane

27. Odbrana u žalbi također ističe da pravo na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP) čini pravo na brižljivu i savjesnu ocjenu dokaza i činjenica koje su utvrđene pred sudom, kao i iznošenje razloga o odlučnim činjenicama u obrazloženju presude, a što u konkretnom slučaju sud nije poštovao, pa je potpuno pogrešno donio zaključak o bitnoj činjenici statusa Salke Zerema u vrijeme navodnog izvršenja krivičnog djela.³

---

³ Žalba odbrane, str. 4.

28. Žalбом se u tom smislu ukazuje da nije tačno da je Salko Zerem u kritično vrijeme imao status civila, niti je tačno da je tužilaštvo van razumne sumnje dokazalo da je Salko Zerem u kritično vrijeme imao status civila, nego je upravo iz dokumentacije koju je tužilaštvo naknadno priložilo vidljivo da je Salko Zerem u kritičnom periodu imao status vojne osobe.⁴

a. Nalazi Apelacionog vijeća

29. Nakon detaljne i sveobuhvatne analize izreke pobijane presude, Apelaciono vijeće je ocijenilo da je ona dovoljno jasna i razumljiva, te da joj razlozi iz obrazloženja nisu protivrječni. Naime, Apelaciono vijeće ocjenjuje da su forma i sadržaj presude u skladu sa odredbama procesnog zakona, te da ni u tom pogledu nije bilo kršenja zakona.

30. U pobijanoj presudi su dati razlozi o odlučnim činjenicama relevantnim za presuđivanje u ovoj krivičnopravnoj stvari, te je u tom smislu prvostepeno vijeće dalo detaljno obrazloženje u odnosu na činjenični opis iz izreke presude, na način da je iznijelo svoj stav u pogledu razloga koji su opredijelili sud za donošenje odluke. Dakle, pobijana presuda sadrži razloge o svim odlučnim činjenicama, te ukazuje na dokaze koji su predstavljali osnov za odluku, pa tako i o odlučnoj činjenici koja se odnosi na status oštećenog Salke Zerema u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

31. Nadalje, u pobijanoj presudi prije svega je izvršena opšta ocjena dokaza, te u tom smislu pravilno se u istoj navodi da je prvostepeno vijeće razmatralo i cijeno sve izvedene dokaze, ali da će se u presudi osvrutati samo na one dokaze koji su relevantni za donošenje odluke, te obrazlagati i iznositi zaključke o činjenicama koje su od suštinske važnosti za odluku. Prvostepeno vijeće je u paragrafima: 64, 74, 75, 77, 79, 80, 81, 121. i 122. pobijane presude detaljno pojasnilo na koji način je vršilo ocjenu dokaza tužilaštva i odbrane.

32. Stoga, žalbeni prigovor da izostaje ocjena dokaza i činjenica koje idu u korist optuženog, ovo Vijeće odbija kao neosnovan, s tim da će detaljnije ispitati navedeni

---

⁴ Žalba odbrane, str. 5.

žalbeni prigovor u dijelu presude koji se odnosi na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi, odnosno prilikom razmatranja žalbenog prigovora koji osporava činjenično utvrđenje prvostepenog vijeća da je oštećeni Salko Zerem imao status civila u inkriminisano vrijeme.

3. Podosnov treći: Član 297. stav 1. tačka i) ZKP BiH - Odbrana smatra da se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP BiH ne može zasnivati presuda

(a) Apelaciono vijeće nalazi da se pobijana presuda ne zasniva na nezakonitom dokazu, te stoga odbija kao neosnovane žalbene prigovore odbrane, koji su izjavljeni u tom pogledu.

(i) Žalbeni navodi odbrane

33. Odbrana je u žalbi, kao i tokom cijelog postupka, isticala da je prepoznavanje optuženog izvršeno putem fotografije i to gotovo 17 godina od inkriminisanog događaja, usljed čega prepoznavanje nije izvršeno u skladu sa članom 85. ZKP BiH. Nadalje, u žalbi se navodi da optuženi nije napuštao mjesto stanovanja, te da je neprekidno bio dostupan organima gonjenja i da se ovakav način prepoznavanja ima smatrati protuzakonito pribavljenim dokazom. Također, prema tvrdnjama odbrane ne može se zasnivati sudska odluka na ovom dokazu.⁵

---

⁵ Žalba odbrane, str. 6.

a. Nalazi Apelacionog vijeća

34. Apelaciono vijeće smatra da, iako prepoznavanje ima potkrepljujući karakter, ono u skladu sa članom 85. ZKP BiH nije obavezno, te stoga ni prisustvo osumnjičenog Velibora Bogdanovića u momentu prepoznavanja nije bilo od presudnog značaja, a ni sama žalba kroz njene razloge nije ukazivala na presudan značaj tog dokaza sa aspekta pravilnosti i zakonitosti pobijane presude.

4. Podosnov četvrti: Član 297. stav 2. ZKP BiH - Odbrana smatra da sud prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio odredbe ZKP BiH, što je uticalo na zakonito i pravilno donošenje presude

(a) Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće pravilno primijenilo odredbe ZKP BiH, te da nije počinilo bitnu povredu odredaba krivičnog postupka propisanu članom 297. stav 2. ZKP BiH.

(i) Žalbeni navodi odbrane

35. Branilac u žalbi ističe da je sud u prvostepenom postupku prekršio odredbe člana 14. ZKP BiH i član 7. istog zakona, iz razloga što nije dozvolio izvođenje veoma bitnog dokaza odbrane, odnosno saslušanje svjedoka Petra Zelenike, koji bi, kako branilac tvrdi, nedvojbeno potvrdio da je Salko Zerem u kritično vrijeme bio u sastavu HVO-a, to jeste da je bio vojna, a ne civilna osoba.⁶

36. Osim toga, branilac također prigovara da sud nije službenim putem zatražio listing poziva od PU Mostar, a koji se pozivi odnose na dane 09.01.2011. godine, 11.01.2011. godine i 18.01.2011. godine, iako je odbrana sudu prezentirala dokaz da je sama pokušala dobiti ove podatke, a iz razloga što je Salko Zerem sa svog telefona pozivao

---

⁶ Žalba odbrane, str. 6.

optuženog Velibora Bogdanovića, te ga putem telefona vrijeđao i zastrašivao, i to ne samo njega nego i njegovu porodicu.⁷

a. Nalazi Apelacionog vijeća

37. Razmatrajući istaknuti žalbeni prigovor, Apelaciono vijeće je došlo do zaključka da prvostepeno vijeće nije povrijedilo metodološki pristup pri utvrđivanju i ispitivanju odlučnih činjenica predviđen odredbom člana 14. ZKP BiH, a koji se odnosi na standard *jednakosti u postuparju*, budući da je sa jednakom pažnjom ocijenilo sve činjenice, ne ispustivši pri tom iz vida ni jednu koja je bila bitna za presuđenje.

38. Osim toga, neprihvatanje navedenih dokaza od strane prvostepenog vijeća iz razloga što prijedlozi za izvođenje tih dokaza nisu potkrijepljeni jasnim indicijama da za tim postoji zaista opravdana potreba i zbog toga što su po svojoj prirodi kumulativni ili irelevantni, za Apelaciono vijeće ne predstavlja osnov za zaključak da je došlo do bitne povrede odredaba krivičnog postupka, kako to odbrana optuženog neosnovano ukazuje.

39. U tom smislu ovo Vijeće nalazi da žalba odbrane nije uspješno dokazala da je prvostepeno vijeće usljed propusta, na koje žalba ukazuje, donijelo nezakonitu i nepravilnu presudu, iz kog razloga su ovi žalbeni prigovori odbijeni kao neosnovani.

---

⁷ Žalba odbrane, str. 7.

IV. OSNOVI ZA ŽALBU PREMA ČLANU 299. ZKP BIH: POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

A. STANDARDI ZA ODLUČIVANJE PO ŽALBI

40. Standard koji žalbeno vijeće treba primijeniti prilikom preispitivanja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jeste utemeljenost (osnovanost).

41. Žalbeno vijeće će prilikom razmatranja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja utvrditi da li bi jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima došao do tog zaključka isključujući svaku razumnu sumnju. Neće svaka činjenična greška biti razlog da žalbeno vijeće ukine presudu, nego samo ona greška koja je uzrokovala nepravilnu presudu što se kvalifikuje kao krajnje nepravičan ishod sudskog postupka, kao u slučaju kada je optuženi osuđen uprkos nedostatku dokaza o biću krivičnog djela.

42. Prilikom utvrđivanja da li je zaključak prvostepenog vijeća bio opravdan žalbeno vijeće će krenuti od načela da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo prvostepeno vijeće. Žalbeno vijeće ima na umu, kao opšte načelo da je zadatak da sasluša, provjeri i odmjeri dokaze izvedene na glavnom pretresu prvenstveno u diskrecionoj nadležnosti prvostepenog vijeća. Stoga žalbeno vijeće mora iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdilo prvostepeno vijeće.

43. Žalbeno vijeće može vlastitim nalazom zamijeniti utvrđenje prvostepenog vijeća samo ako jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima ne bi mogao donijeti takvu presudu, kada dokazi na koje se oslanjalo prvostepeno vijeće ne bi mogli biti prihvaćeni od strane bilo kojeg objektivnog suda ili kada je ocjena dokaza "potpuno pogrešna."

44. Članom 299. ZKP BiH propisano je kada se presuda može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Odlučne činjenice se utvrđuju neposredno pomoću dokaza, ili posredno iz drugih činjenica (indicija ili kontrolnih činjenica). Samo one činjenice koje su sadržane u presudi mogu se smatrati da postoje, te bez obzira što odlučne činjenice postoje, u presudi se uvijek moraju dati razlozi o njihovom postojanju. U suprotnom nema utvrđenog činjeničnog stanja (nepotpuno utvrđeno činjenično stanje). Ukoliko neka odlučna činjenica nije utvrđena onako kako je zaista postojala u stvarnosti

nekog događaja, onda postoji pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

45. U odnosu na neposredne i posredne dokaze Ustavni sud Bosne i Hercegovine naglašava da dokazivanje činjenica putem posrednih dokaza nije samo po sebi u suprotnosti sa načelom pravičnog suđenja, u skladu sa članom 6. stav 1. EKLJP.⁸ Međutim, dokazanost činjenice putem posrednih dokaza mora se utvrditi isključujući svaku razumnu sumnju, gdje mora postojati čvrsta i logična povezanost tako da činjenični zaključak prvostepenog vijeća bude jedini mogući zaključak na osnovu dokaza. Kriterij koji se primjenjuje jeste razumna sumnja. Vrlo rijetko se činjenica može dokazati isključujući svaku razumnu sumnju. Svakako, kao kada se sastave svi dijelovi neke slagalice, ponekad posredni dokazi mogu biti uvjerljiviji od svjedočenja neposrednog očevica koje može biti podložno varljivosti ljudske percepcije.

B. ŽALBA ODBRANE OPTUŽENOG

1. Podosnov prvi: Silovanje

(a) Apelaciono vijeće nalazi da je u pobijanoj presudi činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno.

(i) Žalbeni navodi odbrane

46. Odbrana prigovara da tužilaštvo nije prezentiralo niti jedan dokaz koji bi potvrdio navode da je predmetne noći, upravo optuženi Velibor Bogdanović ušao u stan Mine i Salke Zerem, te skupa sa neidentifikovanim vojnicima izvršio premetačinu stana i da su iz istog uzeli tehničke stvari, kao što nije uspjelo dokazati da je optuženi predmetne noći uopće bio u stanu Mine i Salke Zerem. Veliki broj svjedoka tužilaštva, kako se navodi u

---

⁸ M.Š., AP-661/04 (Ustavni sud BiH), Odluka o prihvatljivosti i meritumu od 22. aprila 2005. godine, para. 36.

žalbi, je potvrdio da optuženog prvi put u svom životu vidi tek u sudnici, a optuženi je dokazao putem svjedoka da u inkriminisano vrijeme uopće nije bio u Mostaru.⁹

47. Što se tiče navoda oštećene Mine Zerem da je silovana, odbrana ističe da sudu nije dostavljena nikakva medicinska dokumentacija koja bi to potvrdila, a pri činjenici da se radi o osobi koja je cijelo vrijeme rata radila, te je imala valjanu zdravstvenu zaštitu. U prilog navedenom odbrana dodaje i činjenicu da je Mina Zerem dala prvi iskaz o ovom događaju nakon punih 17 godina, što izaziva apsolutnu sumnju u istinitost i preciznost samog događaja.¹⁰

48. Odbrana smatra da iz iskaza svjedoka: Anice Pudar, Blaža Šimunovića, Junuza Vajzovića, Jusufa Numanovića i Senada Velića, jasno proizilazi da o predmetnom događaju niko ništa ne zna, da ništa nisu vidjeli, niti su im o tim navodnim događajima govorili Mina i Salko Zerem. Gotovo svi svjedoci su potvrdili da nikada nisu vidjeli optuženog Velibora Bogdanovića, te da ime ovog čovjeka nisu ni čuli do poziva ovog Suda.¹¹

49. Kako se navodi u žalbi jedino je svjedok Fatima Pehlić izjavila da poznaje optuženog Velibora Bogdanovića, ali da je unakrsnim ispitivanjem utvrđeno da često o navodnom događaju razgovara sa Minom Zerem, te da istog gledaju na internetu, u izvještajima sa suđenja pred ovim Sudom.¹²

50. Kao relevantni, prema mišljenju odbrane, ne mogu se uzeti ni nalazi i mišljenje vještaka neuropsihijatar dr. Alme Bravo Mehmedbašić i mr. Senadina Fadilpašića, koji su angažovani od strane tužilaštva, a to iz razloga što nisu mogli na jasan i nedvosmislen način objasniti kada i gdje je Mina Zerem započela sa psihijatrijskim liječenjem, niti su mogli odgovoriti na pitanje kakva joj je terapija propisana. Nigdje u nalazima neuropsihijatar niti psihologa nisu našli trag da je psihička smetnja kod oštećene nastala

---

⁹ Žalba odbrane, str. 7-8.

¹⁰ Žalba odbrane, str. 8.

¹¹ Žalba odbrane, str. 11.

¹² Žalba odbrane, str. 11.

silovanjem, te da je ova osoba punih 17 godina bila potpuno radno sposobna i aktivna i da pri tom uopće nije imala niti tražila bilo kakvu stručnu pomoć.¹³

51. Odbrana nadalje ističe da nema sumnje u istinitost iskaza svjedoka Maria Cvitkovića i Emila Ćorića, jer se radi o vojnicima koji su bili u postrojbama cijelo vrijeme rata, a preciznost njihovih iskaza vezuje se za poznate datume, to jeste 09.05.1993. godine kao početak sukoba između Hrvata i muslimana na području Mostara. Dakle, u vrijeme navodnog događaja opisanog u optužnici, optuženi nije uopće bio u Mostaru, niti je počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret.¹⁴

52. Odbrana također ističe da se radi o porodičnom čovjeku, da se po svom osjećanju uopće gnuša čina silovanja, da je u vrijeme rata pomagao mnogim ljudima, a posebno Bošnjacima u vrijeme sukoba sa Hrvatima u Mostaru, te da mu je rođena sestra udata za Bošnjaka. I naprijed navedeni svjedoci potvrdili su da se radi o čestitom vojniku koji je izvršavao savjesno svoje zadaće, te da se izuzetno korektno odnosio prema civilima, a da je cijelo vrijeme rata bio samo vojnik, te da nije imao nikakvu zapovijednu funkciju.¹⁵

a. Nalazi Apelacionog vijeća

53. Apelaciono vijeće je razmatrajući žalbene prigovore odbrane koji ukazuju da je činjenično stanje iz pobijane presude pogrešno i nepotpuno utvrđeno i detaljnom analizom sadržaja pobijane presude, te nakon izvršenog uvida u spis predmeta, došlo do zaključka da se radi o neutemeljenim tvrdnjama. Ovo Vijeće nalazi da je činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno i da pobijana presuda sadrži valjane i prihvatljive razloge o svim odlučnim činjenicama na osnovu kojih je donesena osuđujuća presuda u odnosu na optuženog Velibora Bogdanovića.

54. Prije svega, odbrana je u žalbi osporavala da je optuženi uopće bio na mjestu izvršenja krivičnog djela u inkriminisano vrijeme, koji prigovor Apelaciono vijeće ne nalazi osnovanim.

---

¹³ Žalba odbrane, str. 12.

¹⁴ Žalba odbrane, str. 13.

55. Naime, Apelaciono vijeće nakon izvršenog uvida u transkripte sa suđenja nalazi da su žalbeni navodi branioca optuženog neosnovani i da je pretresno vijeće opravdano u cijelosti poklonilo vjeru uvjerljivom iskazu svjedokinje – oštećene Mine Zerem, budući da je ista kroz cjelokupan iskaz u potpunosti potvrdila navode optužbe, te kategorično i dosljedno označila optuženog Velibora Bogdanovića kao osobu koja ju je silovala.

56. Stoga, žalbeni prigovori odbrane koji ukazuju da nema sumnje u istinitost iskaza svjedoka Maria Cvitkovića i Emila Ćorića, koji su bili vojnici cijelo vrijeme rata zajedno sa optuženim i koji su dali alibi optuženom za vrijeme izvršenja krivičnog djela, ovo Vijeće nalazi neosnovanim kao i tvrdnje odbrane da u tom periodu optuženi uopće nije bio u Mostaru. Navedeni svjedoci niti u jednom momentu nisu bili kategorični da optuženi nije bio u Mostaru u inkriminisano vrijeme, nego su iznosili samo lične pretpostavke, koje u konkretnom slučaju nisu osporile detaljan, iskren i nadasve uvjerljiv iskaz oštećene Mine Zerem.

57. S obzirom da je oštećena bila sigurna u identitet optuženog od samog početka, to nije bilo od odlučujućeg značaja za sud prepoznavanje optuženog Velibora Bogdanovića u istrazi na način kako to odbrana tvrdi, a prepoznavanje optuženog u sudnici, što je oštećena i izvršila, predstavlja sastavni dio iskaza svjedokinje. Pored toga, radi utvrđivanja identiteta počinioca predmetnog krivičnog djela, izvedeni su i drugi dokazi.

58. Najprije je potrebno naglasiti da se u konkretnom slučaju radi o jednom od najteže dokazivom krivičnom djelu s obzirom da tu najčešće nema svjedoka, povrede na žrtvi nisu na vrijeme uočene ili djelo nije na vrijeme prijavljeno. Veliki problem predstavlja što se većina silovanja događa u zatvorenim prostorijama, mjestima gdje nema očevidaca i gdje su u većini slučajeva prisutni samo izvršilac krivičnog djela i žrtva.

59. U tom smislu, iskaz svjedokinje Mine Zerem, Apelaciono vijeće nalazi pouzdanim i konzistentnim u bitnim dijelovima, te ističe da svjedokinja opisujući svoje stradanje, odnosno izvršeno teško seksualno nasilje, iznosi ono što je uistinu doživjela i vidjela.

60. Dakle, Apelaciono vijeće iskaz ove svjedokinje nalazi kredibilnim i vjerodostojnim, te ističe da žalbeni prigovori odbrane nisu doveli u pitanje ili umanjili značaj iskaza ovog

---

¹⁵ Žalba odbrane, str. 13-14.

svjedoka, odnosno, oštećene, jer ne ostavlja mjesta sumnji da se sve što je preživjela upravo desilo na način kako je to svjedokinja i opisala.

61. Pri tome je bitno istaći da se u pobijanoj presudi pravilno navodi da je svjedokinja Mina Zerem detaljno opisala prvi dolazak optuženog u njihov stan, što se desilo u periodu od 09.05. do 14.05.1993. godine, kada je s njom i njenim suprugom u stanu bila prisutna i komšinica Fatima Pehlić, kojoj je optuženi rekao da ide iz stana. Bitnim se ukazuje dio iskaza oštećene kada je izjavila da se optuženi tom prilikom predstavio i kazao svoje ime i prezime, te da je iz Jesenica, što još jednom potvrđuje da je oštećena znala identitet optuženog.

62. Nadalje, svjedokinja je detaljno opisala i drugi dolazak optuženog u stan, te je istakla da je optuženi bio u uniformi i da je bio sa četiri ili pet naoružanih i uniformisanih vojnika, kojom prilikom je optuženi, vidjevši da ga je svjedokinja prepoznala, kazao da se radi o istoj osobi koja je u njihov stan dolazila prvi put. Tada su, kako je svjedokinja opisala, optuženi i vojnici sa kojima je ušao u stan izvršili premetačinu stana, otuđili stvari i dragocjenosti, te da su njenog muža izveli iz stana.

63. Svjedokinja je također, kako ovo Vijeće nalazi, veoma iskreno i detaljno opisala sam čin silovanja, odnosno izuzetno traumatično iskustvo koje je doživjela u vlastitom stanu.

64. Pravilno prvostepeno vijeće zaključuje da je ovaj događaj zasigurno izazvao tešku patnju i duševnu bol kod oštećene, koja je izjavila da ju je bilo stid onog što je preživjela, da se tada osjećala poniženom, navodeći: „ ... *takva gola u mcjcy spavaćcy sobi. A rjemu je tad bilo možda toliko godina kažem Vam ko mcja djeca* ”¹⁶, „*Ja sam ostala onako ponižena, nikakva na svom krevetu ležeći*”¹⁷.

65. Naime, potrebno je istaći da je žrtva silovanja povrijeđena i fizički i psihički, da je u posebnom emocionalnom stanju u kojem su izmiješani osjećaji srama, straha, zbunjenosti, samoptuživanja, zabrinutosti i neizvjesnosti, a prisutan je također gubitak samopoštovanja, samopouzdanja i osjećaj niže vrijednosti. Osim toga, većina žrtava

---

¹⁶ Transkript od 01.02.2011. godine, str. 12.

¹⁷ Transkript od 01.02.2011. godine, str. 12.

silovanja se suočava sa traumatskim posljedicama kao što su povlačenje iz društva, što je rezultat svih navedenih osjećaja koja se javljaju kod žrtve.

66. Pravilno se u pobijanoj presudi navodi da je svjedokinja nakon tog događaja napustila stan i otišla kod komšinice Anice Pudar, gdje je bila do jutra, te da je nakon toga otišla kod komšinice Fatime Pehlić. Suprug Fatime Pehlić je zamolio šefa od svjedokinje da se pobrine za nju, obzirom da su njenog supruga odveli, što je ovaj i učinio, te je svjedokinja određeno vrijeme provela u stanu Blaža Šimunovića, nakon čega se vratila u svoj stan.

67. Svakako je bitno cijeniti činjenicu da je svjedokinja od prvog susreta sa optuženim znala ko je on, bez obzira što taj podatak nije podijelila sa porodicom, komšijama i prijateljima, te je u tom smislu izjavila da nikome nije rekla da ju je optuženi silovao, nego samo da ju je maltretirao, iz slijedećih razloga: *„Nisam zato što smo mi ipak generacija jedna kcja je kako da Vam kažem i shvatanja o tim intimnim stvarima i to se nekako više sve držalo u sebi i više nikako nisi imo' slobodu ni da kažeš. Bcjala sam se kako će muž reagovati ako mu sve te pcjedinosti kažem. Ostali u tom stanu, nismo otišli nikuda. Pod tri, bcjala se ako kažem sinu kcji je tada eto bio 18 godina, kako će on reagovati kad dođe, kad sazna ko je, jer ja znam tu osobu. Drugo je da je to NN osoba da ja ne znam ko je to uradio. Kako će me prihvatiti rodbina, kako će me prihvatiti okolina, kako mcj komšiluk.”¹⁸*

68. Pri tome svakako treba imati u vidu konzervativnu sredinu, neobrazovanost, opšte odsustvo empatije, koji su samo neki od faktora koji utiču na to da sve žrtve silovanja, pa tako i oštećena Mina Zerem, rijetko prijavljuju počinitelje ovog krivičnog djela. Sve navedeno posebno je izraženo kada se dovede u kontekst vremena izvršenja, odnosno kada se radi o nezaštićenoj ženi ..., koja se nalazi na teritoriji pod kontrolom HVO-a.

69. Iz navedenog proizilazi da je oštećena upravo zbog svoje vjeroispovijesti i nacionalne pripadnosti, bila izložena degradirajućem postupanju, bez obzira što je na vratima njenog stana stajao natpis da su pod zaštitom HVO-a.

---

¹⁸ Transkript od 01.02.2011. godine, str. 15.

70. Poznato je da se žrtve seksualnih delikata nerado odlučuju na prijavljivanje iz mnogo razloga, a prije svega zbog straha od odmazde, stida, osjećaja samokrivnje, nepovjerenja u rad organa krivičnog gonjenja, zbunjenosti, kao i brojnih drugih razloga.

71. Oštećena je, prema mišljenju i Apelacionog vijeća, sasvim opravdano skrivala identitet učinioca, iz razloga što je optuženi prilikom izvršenja krivičnog djela prema oštećenoj upotrebio silu i uputio joj mnogobrojne prijetnje, te s obzirom da se oštećena plašila za vlastitu i sigurnost supruga, koji je bio odveden u logor „Heliobrom“.

72. Dakle, nakon što je pravilno ocijenilo izvedene dokaze na glavnom pretresu, prvostepeno vijeće je došlo do pravilnog zaključka da su oštećeni Mina Zerem i njen suprug bili civili, koji su se nalazili u vlastitom stanu, dok je optuženi u inkriminisano vrijeme bio vojnik u uniformi i sa naoružanjem, koju činjenicu je zloupotrijebio i izvršio krivično djelo opisano u izreci pobijane presude.

73. Nadalje, nepostojanje materijalnih dokaza, na šta ukazuje odbrana u žalbi, ne umanjuje snagu drugih dokaza koji nedvosmisleno upućuju na optuženog Velibora Bogdanovića kao počinioca predmetnog krivičnog djela.

74. Stoga, Apelaciono vijeće nalazi neosnovanim žalbeni prigovor da nedostatak fizičkih dokaza o silovanju izaziva sumnju u postojanje silovanja, obzirom da bi prikupljanje fizičkih dokaza u vrijeme učinjenja krivičnog djela bilo povjereno licima koja pripadaju istim vojnim i policijskim strukturama kojima pripada i počinitelj. S obzirom na ukupne okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno ne može se objektivno očekivati da bi istraga bila provedena na pravilan i nepristrasan način.

75. U tom smislu je u svom svjedočenju oštećena na pitanje da li je išla ljekaru nakon kritičnog događaja izjavila: „*Kako ću ja ići jekaru te '93. godine, kome ću ići jekaru?*“¹⁹

76. Pravilno je prvostepeno vijeće poklonilo vjeru svjedokinji – oštećenoj Mini Zerem i u dijelu iskaza koji se odnosi na prvi put kada je oštećena progovorila o onome što joj se dogodilo, odnosno kada je 2006. godine rekla doktoru Rami Omanoviću da je silovana.

77. Navedeno činjenično utvrđenje prvostepeno vijeće potkrepljuje sa dokazom T11, iz kojeg proizilazi da je oštećena u toku rata preživjela teške psihofizičke traume koje su

---

¹⁹ Transkript od 01.02.2011. godine, str. 20.

išle ispod nivoa ljudskog dostojanstva. Iz ljekarskog nalaza se jasno vidi da je oštećenoj propisana terapija kao i kontrolni pregledi. Stoga, Apelaciono vijeće prihvata kao pravilan i logičan zaključak prvostepenog vijeća da iz ovih dokaza proizilazi da je oštećena silovana, iako se to eksplicitno ne pominje u navedenom nalazu.

78. Neosnovanim se ukazuje i žalbeni prigovor odbrane da je oštećena Mina Zerem bila u radnom odnosu i da je samim tim imala zdravstveno osiguranje, te da je nelogično što nakon silovanja nije tražila stručnu pomoć, obzirom da je prvostepeno vijeće vezano za navedeni prigovor dalo pravilnu i dostatnu argumentaciju.

79. Naime, u pobijanoj presudi pravilno se navodi činjenica da žrtve silovanja često rade i da, naizgled, normalno funkcioniraju, pozivajući se pri tome i na iskaze vještaka date pred sudom, koji su istakli da ove osobe „*tih*o pate“ i funkcioniraju sa smanjenom funkcijom.

80. Prvostepeno vijeće je također pravilno ocijenilo i nalaz tima vještaka dr. Alme Bravo Mehmedbašić i dr. Senadina Fadilapšića od 17.9.2010. godine, gdje se navodi da je kod oštećene dijagnosticiran .... Kod oštećene su osim toga registrovani i simptomi ....

81. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće zaključuje da je iskaz svjedokinje Mine Zerem kredibilan i vjerodostojan i u ovom pogledu, te da su neosnovani žalbeni navodi odbrane, koji ukazuju da je oštećena prijavila navedeni zločin kako bi dobila status žene - žrtve rata i samim tim ostvarila određene beneficije.

82. Apelaciono vijeće nalazi da se osuđujući dio presude ne zasniva isključivo na iskazu oštećene Mine Zerem, nego je prvostepeno vijeće sve odlučne činjenice utvrdilo na osnovu iskaza svjedoka optužbe: Fatime Pehlić, Blaža Šimunovića, Anice Pudar, Junuza Vajzovića, Jusufa Numanovića i Senada Velića, koji su u bitnom saglasni, te u svojoj ukupnosti i međusobnoj povezanosti ukazuju da se događaj desio upravo na način opisan u predmetnoj optužnici.

83. Stoga, Apelaciono vijeće zaključuje da odbrana nije ponudila niti jedan argumentovan i ozbiljan razlog, koji se odnosi na osuđujući dio presude, a koji se između ostalog zasniva i na iskazu oštećene, da ovo Vijeće ne povjeruje činjeničnom utvrđenju iz pobijane presude.

84. Prvostepeno vijeće je na osnovu ponuđenih dokaza sa sigurnošću utvrdilo da je optuženi počinio krivično djelo na način, u vrijeme i na mjestu kako je to navedeno u izreci pobijane presude, koji zaključak kao pravilan i u dovoljnoj mjeri obrazložen prihvata i ovo Vijeće.

85. Stoga, Apelaciono vijeće zaključuje da je prvostepeno vijeće pravilno utvrdilo da je optuženi Velibor Bogdanović krivično djelo, za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim, učinio sa direktnim umišljajem, svjesno i voljno, sa nesumnjivim znanjem o karakteru poduzetih radnji i posljedicama koje iz takvih radnji proizilaze. Radnjom silovanja optuženi je postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, te je pri tome počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e) u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH.

2. Podosnov drugi: Odvođenje Salke Zerema

(a) Apelaciono vijeće nalazi da je u pobijanoj presudi činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno.

(i) Žalbeni navodi odbrane

86. Žalbom odbrana posebno ukazuje da sud iskazu oštećenog Salke Zerema ni u kom slučaju nije mogao vjerovati, jer je isti pristrasan i dat s namjerom da se optuženi ošteti. Pri tome odbrana tvrdi da je neosnovana tvrdnja tužilaštva da je u inkriminisano vrijeme Salko Zerem bio civilna osoba, nego da iz dokumentacije koju je dostavilo tužilaštvo nedvojbeno proizilazi da je do kraja 1992. godine isti bio komandant Općinskog štaba odbrane Jablanica, a od tog dana pripadnik HVO-a Općine Mostar. Žalbom se također ukazuje da su svjedoci koji su prvi susjedi Salke i Mine Zerem potvrdili da je u spornom periodu na vratima ovog para stajao natpis da su isti pod zaštitom HVO-a, a prema riječima branioca tu vrstu zaštite imali su samo pripadnici HVO-a.²⁰

---

²⁰ Žalba odbrane, str. 9.

87. U žalbi se dalje navodi kakav je odnos prema sudu i cjelokupnom krivičnom postupku imao Salko Zerem, što prema tvrdnji odbrane jasno potvrđuju i činjenice da je 09.01.2011., 11.01.2011. i 18.01.2011. godine, dakle u vrijeme trajanja postupka pred ovim sudom, i u više navrata, zastrašivao optuženog i njegovu porodicu i to putem telefona, te vrijeđanjem na ulici, a što je optuženi prijavio PU Mostar i o čemu postoji valjana dokumentacija.²¹

88. U žalbi se potom navodi da Salko Zerem uživa vojnu starosnu mirovinu i da nije tačno da ima pravo na privremenu starosnu mirovinu.²²

a. Nalazi Apelacionog vijeća

89. Prema žalbenim navodima odbrane, kao primarno ukazuje se pitanje statusa oštećenog Salke Zerema u vrijeme izvršenja krivičnog djela. U tom smislu, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće pravilno i potpuno utvrdilo činjenično stanje u pogledu statusa oštećenog Salke Zerema, te da je isti bio civilno lice, što upućuje na zaključak da su istaknuti žalbeni prigovori neosnovani i neargumentovani.

90. Nije sporno, kako se to pravilno navodi u pobijanoj presudi da je oštećeni Salko Zerem bio pripadnik Armije BiH²³, odnosno da je oštećeni bio komandant Opštinskog štaba Jablanica, te da je sa te funkcije smijenjen 25.10.1992. godine.

91. Također je oštećeni na glavnom pretresu izjavio da u to vrijeme nije borbeno djelovao, te mu je u tom smislu prvostepeno vijeće poklonilo vjeru, koji zaključak usvaja i ovo Vijeće. Međutim, naprijed navedeno ne znači da oštećeni Salko Zerem nije imao status civila kada je kritične noći iz svog stana odveden u logor „Heliodrom“²⁴, gdje je zajedno sa ostalim lokacijama proveo oko mjesec dana.

---

²¹ Žalba odbrane, str. 10.

²² Žalba odbrane, str. 10.

²³ T26 - Naredba Glavnog štaba VK OS R BiH od 25.10.1992. godine.

²⁴ T4 – Potvrda Saveza logoraša od 16.06.2010. godine.

92. Naime, prema definiciji iz člana 3. stav 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata (Ženevska konvencija) pojam zaštićene kategorije pod pojmom civil podrazumijevaju osobe koje ne uzimaju učešća u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i/ili osobe izbačene iz borbenog stroja²⁵, a tu se podrazumijevaju i lica onesposobljena za borbu.

93. Na osnovu izvedenih dokaza prvostepeno vijeće je pravilno utvrdilo da je oštećeni Salko Zerem bio osoba zaštićena Ženevskom konvencijom, te da je isti bio lišen slobode kao civil.

94. Naime, oštećeni se prilikom zarobljavanja nalazio u vlastitom stanu i nije bio uključen u vojne aktivnosti, a samim činom lišenja slobode bio je onesposobljen za borbu. Slijedom navedenog, pravilnim se ukazuje zaključak prvostepenog vijeća da je oštećeni bio građanska osoba u vrijeme izvršenja krivičnopravnih radnji, te da u konkretnom slučaju spada u kategoriju osoba zaštićenih međunarodnim humanitarnim pravom, odnosno, Ženevskom konvencijom.

95. Također, pravilnim se ukazuje zaključak iz pobijane presude da je optuženi Velibor Bogdanović, kršeći odredbe međunarodnog humanitarnog prava, protupravno odveo oštećenog Salku Zerema u logor „Heliodrom“.

96. Naime, do ovog zaključka prvostepeno vijeće je došlo na osnovu iskaza svjedoka Salke Zerema, kao i svjedoka Junuza Vajzovića, Jusufa Numanovića i Senada Velića, čiji iskazi su i prema mišljenju Apelacionog vijeća vjerodostojni i saglasni u bitnim dijelovima. Stoga ovo Vijeće nalazi da su zaključci prvostepenog vijeća u pogledu statusa oštećenog Salke Zerema pravilni i u dovoljnoj mjeri argumentovani.

97. U tom smislu, pravilno se u pobijanoj presudi navodi da prilikom lišavanja slobode, svjedoku nisu predočeni razlozi za lišenje slobode, osim što mu je optuženi Velibor Bogdanović rekao da ga vode na ispitivanje.

98. Slijedom navedenog, pravilnim se ukazuje zaključak prvostepenog vijeća da nepostojanje procesnih garancija i sudskog preispitivanja u ovom predmetu pruža jake

---

²⁵ MKSJ, Blagojević i Jokić - Pretresno vijeće 17.01.2005. godine, paragraf 544.

dokaze da oštećeni Salko Zerem nije bio lišen slobode po zakonskom osnovu, nego da je zatvoren isključivo po osnovu svoje nacionalne pripadnosti.

99. Stoga izneseni žalbeni prigovori nisu dostatni da bi se osporilo ovako pravilno i potpuno činjenično utvrđenje.

100. Nadalje, žalbom je odbrana optuženog ukazivala da je oštećeni Salko Zerem u više navrata uznemiravao optuženog Velibora Bogdanovića tokom predmetnog krivičnog postupka.

101. U tom pogledu, a obzirom da je odbrana i na glavnom pretresu iznosila isti prigovor, pravilno se navodi u pobijanoj presudi da navodi odbrane, kao i dokazi koje je odbrana uložila na ovu činjeničnu okolnost, nisu relevantni za ishod predmetnog krivičnog postupka.

102. Shodno tome, navedeni žalbeni prigovor Apelaciono vijeće također nalazi nerelevantim za odluku o postojanju krivičnog djela i krivice na strani optuženog Velibora Bogdanovića.

103. Na kraju, ispitujući žalbene navode odbrane optuženog u pogledu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, Apelaciono vijeće je zaključilo da je prvostepeno vijeće, na osnovu provedenih dokaza, na pouzdan način utvrdilo sve odlučne činjenice, na osnovu kojih je došlo do zaključka da se u radnjama optuženog Velibora Bogdanovića, odnosno radnjama protupravnog zatvaranja civila Salke Zerema, stiču sva zakonska obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e) u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH, a koji zaključak nije osporen žalbenim prigovorima odbrane optuženog.

V. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 298. ZKP BIH: POVREDE KRIVIČNOG ZAKONA

A. STANDARDI ZA ODLUČIVANJE PO ŽALBI

104. Podnosilac žalbe koji tvrdi da je došlo do pogrešne primjene zakona mora, kako je već rečeno, navesti barem tu navodnu pogrešku, iznijeti uvjerljive argumente u prilog svojoj tvrdnji i obrazložiti na koji način je ta pogreška utjecala da odluka bude nezakonita.

105. U slučaju kada povreda zakona proizlazi iz primjene pogrešne pravne norme u presudi, žalbeno vijeće može navesti tačnu pravnu normu i shodno tome preispitati relevantna činjenična utvrđenja prvostepenog vijeća. Time žalbeno vijeće ne ispravlja samo pravnu grešku nego osigurava primjenu odgovarajuće pravne norme na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje.

106. U slučaju kada žalbeno vijeće zaključi da je prvostepeno vijeće pogriješilo u primjeni zakona, ali je uvjereno u tačnost činjeničnog stanja koje je utvrdilo prvostepeno vijeće, žalbeno vijeće će preinačiti presudu u svjetlu pravilne primjene zakona i po potrebi samo utvrditi odgovarajuću kaznu, a u skladu sa odredbama člana 314. stav 1. i 308. ZKP BiH.

B. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG

(a) Apelaciono vijeće nalazi da su žalbeni prigovori odbrane u pogledu pogrešne primjene KZ BiH neosnovani.

(i) Žalbeni navodi odbrane

107. Sud je, kako žalba ukazuje, prilikom donošenja ovakve presude povrijedio Krivični zakon, iz razloga što postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost i činjenica da je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti. Dakle, odbrana tvrdi kako je sud napravio niz bitnih povreda odredaba krivičnog

postupka, te je nepotpuno i pogrešno utvrdio činjenično stanje, to je logična posljedica i pogrešne primjene Krivičnog zakona, te odluke o krivičnopravnoj sankciji.²⁶

a. Nalazi Apelacionog vijeća

108. Prije svega, potrebno je naglasiti da je osnovno polazište, kada se razmatra pitanje izbora povoljnijeg zakona (*lex mitior*), da se isto ne rješava *in abstracto*, već *in concreto*, to jeste ne uopćenim upoređivanjem starog i novog ili novih zakona, već njihovim upoređivanjem u odnosu na dati konkretni slučaj, jer isti zakon može biti povoljniji za jednog optuženog, a teži za drugog, u zavisnosti od toga za koje djelo se tereti, na koji način su propisani elementi tog krivičnog djela u zakonu, te kakve su odredbe o krivici ili kažnjavanju za to djelo.

109. Na osnovu primjene relevantnih zakonskih odredbi i pravila za odlučivanje o primjeni krivičnog zakona, Apelaciono vijeće zaključuje da je prvostepeno vijeće u pobijanoj presudi došlo do pravilnog zaključka da se u konkretnom slučaju treba primijeniti KZ BiH, a ne preuzeti KZ SFRJ kako to tvrdi odbrana, te s tim u vezi u potpunosti prihvata argumentaciju koja je sadržana u pobijanoj presudi.

110. Nakon što je utvrdilo da je KZ BiH primjenjiv u predmetnom slučaju, prvostepeno vijeće je došlo do pravilnog zaključka da su se u radnjama optuženog Velibora Bogdanovića, kako je to detaljno navedeno u izreci pobijane presude, stekla sva bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e) u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH.

111. Cijeneći sve naprijed navedeno, Apelaciono vijeće nalazi neosnovanim i paušalnim žalbene prigovore odbrane istaknute u pogledu primjene krivičnog zakona, te potvrđuje da je prvostepeno vijeće ispravno primijenilo KZ BiH na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje iz pobijane presude.

---

²⁶ Žalba odbrane, str. 16.

VI. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

A. STANDARDI ODLUČIVANJA U SKLADU SA ČLANOM 300. ZKP BiH

112. Žalba na odluku o kazni može se ulagati po dva različita osnova, kako to predviđa član 300. ZKP BiH.

113. Žalba na odluku o kazni može se, prije svega, uložiti na osnovu toga da prvostepeno vijeće nije primijenilo relevantne zakonske odredbe prilikom odmjeravanja kazne. Međutim, Apelaciono vijeće neće preinačiti odluku o kazni samo zbog toga što prvostepeno vijeće nije primijenilo sve relevantne zakonske odredbe, već će Apelaciono vijeće preispitati odluku o kazni samo ako podnosilac žalbe pokaže da je propust da se primijene sve relevantne zakonske odredbe doveo do nepravilne presude. Ako Apelaciono vijeće smatra da je došlo do nepravilne presude ono će utvrditi odgovarajuću kaznu na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog od strane prvostepenog vijeća i pravilno primijenjenog zakona.

114. S druge strane, podnosilac žalbe može osporavati odluku o kazni zbog toga što je prvostepeno vijeće neprimjereno iskoristilo svoje diskreciono pravo prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne. Apelaciono vijeće naglašava da prvostepeno vijeće ima široko diskreciono pravo u utvrđivanju odgovarajuće kazne, pošto je prvostepeno vijeće u poziciji da najbolje može odmjeriti i ocijeniti dokaze izvedene na glavnom pretresu. Shodno tome, Apelaciono vijeće neće remetiti analizu prvostepenog vijeća o otežavajućim i olakšavajućim okolnostima kao ni težinu koja je data tim okolnostima, osim ako podnosilac žalbe ne pokaže da je prvostepeno vijeće zloupotrijebilo svoje široko diskreciono pravo.

115. Naime, podnosilac žalbe mora pokazati da je prvostepeno vijeće dalo težinu nebitnim i irelevantnim pitanjima, da nije dalo težinu ili dovoljno težine relevantnim pitanjima, da je napravilo očiglednu grešku u odnosu na činjenice na koje je primijenilo svoje diskreciono pravo ili da je odluka prvostepenog vijeća bila u tolikoj mjeri neopravdana, ili jednostavno nepravedna, da Apelaciono vijeće može izvesti zaključak da prvostepeno vijeće nije koristilo svoje diskreciono pravo na primjeren način.

116. Apelaciono vijeće konstatuje da prvostepeno vijeće nije obavezno da posebno obrazlaže svaku otežavajuću i olakšavajuću okolnost. Ako je Apelaciono vijeće uvjereno da je prvostepeno vijeće razmatralo te okolnosti, ono neće izvesti zaključak da je prvostepeno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo prilikom utvrđivanja

odgovarajuće kazne.

B. ŽALBA TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

(a) Apelaciono vijeće nalazi da je krivičnopravna sankcija pravilno odmjerena, te da su žalbeni prigovori tužilaštva neosnovani.

(i) Žalbeni navodi tužilaštva

117. Tužilaštvo smatra da je sud prilikom odmjeravanja kazne zanemario otežavajuće okolnosti i precijenio olakšavajuće okolnosti dajući im u sveukupnosti karakter osobito olakšavajućih okolnosti, zbog čega je izrečena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) godina neprimjereno mala.²⁷

118. Tužilaštvo smatra da se ne može uzeti u obzir kao olakšavajuća okolnost to što se optuženi 1995. godine izvinio oštećenoj, imajući u vidu da u toku krivičnog postupka optuženi niti jednim gestom, niti jednim postupkom, niti jednom riječi nije pokazao da se kaje ili da mu je žao zbog toga što je učinio.²⁸

119. Činjenica da je optuženi u vrijeme počinjenja krivičnog djela imao 22 godine ne može se uzeti kao osobito olakšavajuća okolnost, jer se time daje podsticaj osobama mlađe starosne dobi da čine krivična djela.²⁹

120. U žalbi se dalje navodi da sud prilikom odmjeravanja kazne nije imao u vidu otežavajuće okolnosti na strani optuženog kao što je izražena bezobzirnost i okrutnost u njegovom postupanju prilikom učinjenja krivičnog djela, koja se mogla vidjeti prilikom

---

²⁷ Žalba tužilaštva, str. 2.

²⁸ Žalba tužilaštva, str. 2.

²⁹ Žalba tužilaštva, str. 2.

davanja izjave oštećene na sudu, te očigledan izostanak kajanja za počinjeno krivično djelo.³⁰

121. Kao otežavajuću okolnost sud je trebao uzeti u obzir da je djelo učinjeno iz mržnje u okolnostima ratnih dešavanja, obzirom da je optuženi bio pripadnik HVO-a, a oštećeni civili bošnjačke nacionalnosti, da su pripadali dvjema suprotnim, zaraćenim stranama, odnosno stranama u sukobu.³¹

a. Nalazi Apelacionog vijeća

122. Razmatrajući odluku o kazni u okviru istaknutih žalbenih navoda, Apelaciono vijeće je utvrdilo da je prvostepeno vijeće pravilno cijenilo sve okolnosti, kako olakšavajuće, tako i otežavajuće, kako to nalaže odredba člana 48. KZ BiH. Pri tome je prvostepeno vijeće sa posebnom pažnjom razmotrilo stepen krivične odgovornosti optuženog, motive za izvršenje krivičnog djela, jačinu ugrožavanja, odnosno, povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, te raniji život učinitelja, njegove osobne prilike i držanje nakon učinjenog djela, kao i druge okolnosti vezane za ličnost počinioca.

123. Nadalje, Apelaciono vijeće, suprotno tvrdnjama tužilaštva, nalazi da je prvostepeno vijeće dalo ocjenu svih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, imajući u vidu sve subjektivne i objektivne faktore koji se odnose na krivično djelo i njegovog počinioca.

124. Shodno tome, izrečena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) godina i po ocjeni ovog Vijeća predstavlja srazmjernu kaznu koja odražava težinu krivičnog djela za koje je optuženi Velibor Bogdanović oglašen krivim. S obzirom na navedeno, izrečenom kaznom moći će se ostvariti opšta i posebna svrha kažnjavanja propisana odredbom člana 39. KZ BiH, zbog čega su žalbeni prigovori tužilaštva u ovom smislu ocijenjeni kao neprihvatljivi.

125. Kao olakšavajuće okolnosti, prvostepeno vijeće je cijenilo da optuženi do sada nije osuđivan, da je oženjen i da izdržava troje malodobne djece, nezaposlen, činjenicu da je

---

³⁰ Žalba tužilaštva, str. 2-3.

³¹ Žalba tužilaštva, str. 3.

optuženi prišao oštećenoj nakon rata i uputio izvinjenje za ono što joj je uradio i ponudio pomoć, te da je u vrijeme počinjenja krivičnog djela imao 22 godine.

126. U pobijanoj presudi se kao otežavajuća okolnost navodi da je optuženi iskoristio činjenicu da je bio pripadnik HVO-a, od kojeg su civili muslimani osjećali strah, te da je vođen tim osjećajem počinio opisane ratne zločine. S tim u vezi, Apelaciono vijeće nalazi potrebnim naglasiti da navedena otežavajuća okolnost predstavlja obilježje krivičnog djela za koje je optuženi oglašen kirivim i da se kao takva ne može cijeliti prilikom utvrđivanja visine kazne. Međutim, i pored toga visina izrečene kazne je srazmjerna težini krivičnog djela i proizašlim posljedicama.

127. Prvostepeno vijeće je također na strani optuženog Velibora Bogdanovića našlo i osobito olakšavajuće okolnosti koje se ogledaju u starosnoj dobi optuženog, te njegovoj očiglednoj nezrelosti i nepromišljenosti u okonostima ratnih dešavanja. Stoga je prvostepeno vijeće odlučilo u korist optuženog i smanjilo minimalnu kaznu od 10 godina zatvora za još četiri godine i u konačnici osudilo optuženog na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina, smatrajući da se i s ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

128. Dakle, prema ocjeni Apelacionog vijeća sve okolnosti koje utiču na visinu kazne su pravilno cijanjene od strane prvostepenog vijeća, koje je ispravno iskoristilo svoje diskreciono pravo kod valoriziranja istih, zaključujući da okolnosti koje su uzete u razmatranje u svojoj ukupnosti opravdavaju izrečenu kaznu.

129. Slijedom navedenog, ovo Vijeće zaključuje da prvostepeno vijeće nije dalo prevelik značaj olakšavajućim okolnostima na strani optuženog, kako to neosnovano tvrdi tužilaštvo u izjavljenoj žalbi.

130. Nadalje, u odnosu na stepen krivične odgovornosti, prvostepeno vijeće je utvrdilo da je optuženi postupao sa direktnim umišljajem, odnosno da je bio svjestan da svojim postupanjem čini krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka e) u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH i da je htio njegovo izvršenje, koji zaključak u cijelosti usvaja i ovo Vijeće.

131. Potrebno je također imati u vidu da zaštitni objekat ovih krivičnih dijela čine univerzalne ljudske vrijednosti, dobra koja su uslov i osnov za zajedničko i humano postojanje, čije kršenje predstavlja teške povrede normi međunarodnog humanitarnog prava. O ozbiljnosti i njihovoj težini govori činjenica da ova djela ne podliježu

zastarijevanju.

132. Apelaciono vijeće smatra da su posljedice krivičnog djela silovanja teške, budući da se radi o djelu koje je u samom momentu izvršenja po žrtvu ponižavajuće, a ostavlja na žrtvu traume u dužem vremenskom periodu, što je u svom iskazu potvrdila i oštećena Mina Zerem, kao i vještaci medicinske struke.

133. Silovanjem se na izrazito grub način vrijeđa najintimnija sfera života žene – žrtve i napada ne samo na spolni nego i ukupni integritet. Radi se o tipičnom djelu nasilja. Ono predstavlja tešku povredu ličnosti žrtve, njene autonomije, psihofizičkog integriteta, samokontrole i samopoštovanja. Nerijetko se pri tome kao sekundarne žrtve javljaju brojne druge osobe počev od članova porodice žrtava, rodbine, prijatelja, poznanika i drugih. Osim toga ono izaziva osjećaj straha i uznemirenosti samih građana i uzrokuje šire društveno sociološke posljedice.

134. Međutim, pravilno je u pobijanoj presudi ocijenjeno da je u konkretnom slučaju optuženi Velibor Bogdanović silovao jednu osobu, te da je u odnosu na istu preduzeo jednu radnju izvršenja.

135. Pored toga, malo je krivičnih dela koja izazivaju toliku pažnju javnosti, istovremenu znatiželju i gnušanje, kao silovanje, stoga je potrebno da organi pravosuđa adekvatno sankcionišu počinioc. Također je potrebno žrtvama silovanja što je moguće više pomoći u prevazilaženju traumatskih posljedica, a ne odbacivati, kao što se često dešava u našem društvu.

136. Nadalje, krivično djelo protupravnog zatvaranja civila, u konkretnom slučaju oštećenog Salke Zerema od strane optuženog Velibora Bogdanovića, također predstavlja teško krivično djelo, obzirom da je oštećeni u inkriminisano vrijeme pripadao kategoriji osoba zaštićenih međunarodnim humanitarnim pravom, odnosno, Ženevskom konvencijom.

137. Stoga, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće prilikom utvrđivanja kazne bilo svjesno potrebe da svoju odluku donese u skladu sa ciljem da se ovako težak zločin optuženog javno osudi, ali je istovremeno imalo u vidu i rehabilitaciju optuženog, koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio mlad, da je otac troje malodobne djece, te da je oštećenoj lično izrazio kajanje za svoje postupke, uputio izvinjenje i ponudio pomoć (*„Kaže on meni, gospođo ja ne znam šta je meni bilo, pa sam se ja onako prema Vama ponio, i*

da sam se onako ponašao', mogu li Vam ikako išta nadoknaditi, da li materijalno, da li sa nekim papirima, da li sa nečim, mogu li Vam pomoći?³²).

138. Iz naprijed navedenih razloga, Apelaciono vijeće smatra da je kazna zatvora optuženom Veliboru Bogdanoviću u trajanju od 6 (šest) godina adekvatna, svrsishodna i pravedna, te da će se sa istom postići kako opšta, tako i posebna svrha kažnjavanja.

C. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG

(a) Apelaciono vijeće nalazi da žalba odbrane nije uspješno osporila odluku o krivičnopravnoj sankciji u odnosu na optuženog.

a. Nalazi Apelacionog vijeća

139. Žalba odbrane ne sadrži izričito osnov kojim bi se pobijala krivičnopravna sankcija izrečena prvostepenom presudom. Međutim, kako žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede krivičnog zakona podnesena u korist optuženog samim tim sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji (član 308. ZKP BiH³³), Apelaciono vijeće je razmatralo i ovaj žalbeni osnov u korist optuženog, pa je u tom smislu našlo da je prvostepeno vijeće pravilno cijenilo sve okolnosti koje su od značaja da kazna bude veća ili manja, uključujući i olakšavajuće okolnosti na strani optuženog, da je svim tim okolnostima posmatrano pojedinačno i u njihovoj ukupnosti dalo realan značaj i samim tim donijelo na zakonu zasnovanu i ispravnu odluku o kazni, pa se stoga ovaj žalbeni prigovor ima odbiti kao neosnovan.

---

³² Transkript od 01.02.2011. godine, str. 16.

³³ Član 308. ZKP BiH (**Prošireno dejstvo žalbe**): „Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede krivičnog zakona podnesena u korist optuženog sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji i o oduzimanju imovinske koristi.“

VII. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

A. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG

(a) Apelaciono vijeće nalazi da je odluka o imovinskopravnom zahtjevu pravilna, te da su žalbeni prigovori odbrane neosnovani.

a. Nalazi Apelacionog vijeća

140. Branilac optuženog Velibora Bogdanovića je izjavio žalbu i zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu, također ne nudeći niti jedan razlog za svoj prigovor kako bi Apelaciono vijeće bilo u mogućnosti da ispita pobijanu presudu u relevantnom dijelu. Kako žalba ne sadrži obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora, to je ovo Vijeće navedeni žalbeni prigovor odbilo kao neosnovan.

141. U skladu sa svim naprijed navedenim, a na osnovu odredbe člana 313. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci presude.

Zapisničar

Neira Kožo

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Redžib Begić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.